

**HEMŞİRELİK EĞİTİM PROGRAMLARI DEĞERLENDİRME VE  
AKREDİTASYON DERNEĞİ'NİN (HEPDAK) KALİTE DEĞERLENDİRME  
TESCİL BELGESİ SÜRESİNİN UZATILMASINA İLİŞKİN BAŞVURUSU  
HAKKINDA DEĞERLENDİRME RAPORU**

**GİRİŞ**

Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK), 25 Aralık 2014 tarihinde yapılan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Genel Kurulu toplantısında, hemşirelik lisans programlarını akredite eden bir kuruluş olarak tanınmış ve iki yıl geçerlilik süresi ile Kalite Değerlendirme ve Tescil Belgesi alması uygun görülmüştür. HEPDAK, 2016 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından tekrar değerlendirilmiş, Yükseköğretim Kalite Kurulunun olumlu görüşü ve YÖK'ün 15.02.2017 tarih ve 2017.3.49 sayılı kararı ile Kalite Değerlendirme Tescil Belgesini 25.12. 2018 tarihine kadar iki yıl süre ile uzatma kararı almıştır. 2018 yılı Aralık ayı itibarıyla tescil süresi sona erecek olan Kuruluş; “*Yükseköğretim Alanında Faaliyet Gösteren Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine İlişkin Yönerge*” gereğince Kalite Değerlendirme Tescil Belgesinin yenilenmesi için 30.06.2018 tarihinde Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığına yeniden başvuruda bulunmuştur.

23 Temmuz 2015 tarihli ve 29423 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği* kapsamında oluşturulan Yükseköğretim Kalite Kurulu, 1 Temmuz 2017 tarihli ve 7033 sayılı “*Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu yasal değişiklik ile akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi doğrudan Yükseköğretim Kalite Kurulu’na verilmiştir. Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından gerekli ikincil mevzuatlar düzenlenene kadar dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesine ilişkin “*Yükseköğretim Alanında Faaliyet Gösteren Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine İlişkin Yönerge*” hükümleri uygulanmaya devam etmektedir.

Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda, günümüze kadar yapılan çalışmalar ve kalite güvencesi kapsamında önerilen ilke ve standartlar, 2005 yılında ENQA tarafından *“Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvence İlke ve Standartları (ESG)”* raporunda yayınlanmış ve Bergen toplantısında Bologna sürecine üye ülkelerin Milli Eğitim Bakanları tarafından kabul edilmiştir. Bu rapor;

- Yükseköğretim Kurumlarında iç kalite güvencesi
- Yükseköğretim Kurumlarında dış kalite güvencesi ve
- Dış kalite Güvence Kuruluşları

ile ilgili uygulamalara ve süreçlere yönelik temel ilke ve standartları belirlemektedir. Günümüzde üye ülkeler, bu alandaki çalışmalarını, belirlenen bu ilke ve standartlar çerçevesinde yürütmektedir. Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından hazırlanan *“Yükseköğretim Alanında Faaliyet Gösteren Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine İlişkin Yönerge”*, ESG dokümanında yer alan *“Dış Kalite Güvence Kuruluşları”* için belirlenmiş olan standartları temel alan bir bakış açısı ile hazırlanmış olup kalite değerlendirme tescil belgesi verilmesi için gerekli ilke ve ölçütleri içermektedir.

*“Yükseköğretim Alanında Faaliyet Gösteren Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine İlişkin Yönerge”*de, Kalite Tescil belgesi için başvuruda bulunan kuruluşların aşağıda belirtilen 3 temel başlık kapsamındaki gereklilikleri yerine getirmesi beklenmektedir. Buna göre Kuruluş;

- 1- Kurumsal ve mali yapısının sağlamlığını, mevzuata ve faaliyet alanına uygunluğunu,
- 2-Süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun ve güvenilir olduğunu ve
- 3-Kurumsal değerlendirme ve program akreditasyon sürecinde kullandığı ölçütlerinin objektif ve alana özgü, karar alma mekanizmaları ve kararlarının isabetli olduğunu kanıtlamalıdır.

*“Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi”* geçerlilik süresi 25 Aralık 2018 itibarıyla sona eren HEPDAK'ın tescil yenileme başvurusu değerlendirilmek üzere Başkanlığımıza

iletilmiş olup, söz konusu başvuru yukarıdaki ilke ve ölçütler çerçevesinde Kurulumuz tarafından değerlendirilmiş ve sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

## **DEĞERLENDİRME**

***1- Kuruluşun, kurumsal ve mali yapısının sağlamlığı, mevzuata ve faaliyet alanına uygunluğu aşağıdaki hususlarla kanıtlanmalıdır:***

***a) Yasal, idari ve mali açıdan bağımsız, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz kuruluş statüsüne sahip olmalı ve kamu otoriteleri nezdindeki tüm yükümlülüklerini düzenli olarak yerine getirmeli.***

HEPDAK'ın hemşirelik eğitim programları için akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak, Türkiye'de hemşirelik eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine, daha iyi eğitilmiş ve daha nitelikli hemşireler yetiştirilerek güvenli ve etkili bakım sunulması ve toplumun sağlığının geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla kurulduğu görülmektedir.

Hemşirelik eğitimi akreditasyon çalışmaları 2011 yılında Hemşirelik Eğitimi Derneği (HEMED) içinde başlamış, daha sonra, 2013 yılında hemşirelik eğitim programlarının akreditasyonuna odaklanan bir dernek olarak tüzel kişiliğine kavuşmuş HEPDAK kurulmuştur. HEPDAK, İzmir Dernekler Müdürlüğüne 35-060-184 kütük numarası ile kayıtlıdır. İzmir Valiliği İl Dernekler Müdürlüğü tarafından dernek için verilen faaliyet belgesine kuruluşun web sayfasından ulaşılabilir. Sunulan kanıtlar incelendiğinde, 5253 Sayılı Dernekler Kanununun gereklerine göre tüm yükümlülüklerini yerine getirdiği izlenmektedir. HEPDAK, Türk Yasalarına göre kurulmuş bağımsız bir dernek olduğunu ve yükseköğretim kuruluşları ya da resmi kuruluşlarla doğrudan ilişkisinin bulunmadığını beyan etmiştir. HEPDAK Tüzüğü'nün 4. maddesine göre; üniversitelerde rektör, rektör yardımcısı ve rektör danışmanı, hemşirelikle ilgili programları yürüten fakültelerde/yüksekokullarda dekan/müdür ve dekan/müdür yardımcısı, bölüm başkanı/bölüm başkanı yardımcısı görevlerine getirilenlerin HEPDAK'a üye olmadıkları görülmektedir.

HEPDAK Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 25.12.2014 tarihli ve 2014.14.1313 sayılı kararı ile ülkemizdeki hemşirelik programlarının akreditasyonunu yürütmek üzere 2 yıl süre ile geçerliliği bulunan "Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi" ile faaliyetlerine başlamıştır.

HEPDAK'ın ilk Genel Kurulu, Dernekler Yönetmeliği'nin "ilk genel kurul toplantısı" başlıklı 12nci hükmü gereğince 13.09.2013 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Aynı yönetmelik kapsamında yönetim kurulu ve denetim kurulunu oluşturmuştur. Yönetmeliğin, "genel kurul toplantıları" başlıklı 13üncü maddesi gereğince de 3 yıl içerisinde 8.09.2016 tarihinde ikinci genel kurul toplantısını gerçekleştirmiştir.

HEPDAK'ın, Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ve Hemşirelik Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu (HEAK) olmak üzere 4 ana organı; Standartları Belirleme ve Geliştirme Komisyonu (SBGK), Program Değerlendirme ve İzleme Komisyonu (PDIK), Danışmanlık Ve Eğitim Komisyonu (DEK) ve Uluslararası Dış Değerlendirme Hazırlığı Çalışma Grubu (UDDHÇG) bulunmaktadır. Kuruluşa ait tüzük, çalışma yönetmeliği, değerlendirme ve akreditasyon uygulama esasları yönergesi, alt komisyonlara ait çalışma yönergeleri ile kurum ve değerlendiricilere yönelik kılavuzlar, ölçütler, süreç akış şemaları ve değerlendirme formları gibi belgeler web sayfasında ve kolay erişilebilir durumdadır. Organizasyon şemasının akreditasyon alanında faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası kuruluşların yapısı ile benzerlik gösterdiği ve kuruluşun tanımlı süreçlere sahip olduğu gözlenmiştir.

***b) Misyonu ve hedefleri arasında yükseköğretim kurumlarında dış kalite değerlendirme ve/veya akreditasyon faaliyeti olmalı***

HEPDAK Tüzüğü'nün "Derneğin amacı" başlıklı 2. maddesinde, Kuruluşun amacı; hemşirelikte ulusal ve uluslararası, lisans ve lisansüstü eğitim programları için akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak Türkiye'de hemşirelik eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine, daha iyi eğitilmiş ve daha nitelikli hemşireler yetiştirilerek güvenli ve etkili bakım sunulması ve toplumun sağlığının geliştirilmesine katkıda bulunmak olarak tanımlanmıştır.

Kuruluş, misyonunu "sürekli geliştirilen standartlar doğrultusunda hemşirelik eğitim programlarının değerlendirilmesi ve izlenmesi ile hemşirelik biliminin, eğitiminin, bakımının ve toplum sağlığının gelişiminde kalite ve yeniliğin güvencesidir." olarak tanımlamaktadır.

HEPDAK faaliyetleri, web sayfasında yayınlanan misyonuna ve değerlerine temellendirilmektedir (<http://www.hepdak.org.tr/hemşirelik-kalite-akreditasyon-hepdak-misyon.html>). Bu misyona ulaşmak üzere derneğin temel amacı, hemşirelikte ulusal ve uluslararası, lisans ve lisansüstü eğitim programları için akreditasyon,

değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak Türkiye'de hemşirelik eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine, daha iyi eğitilmiş ve daha nitelikli hemşireler yetiştirilerek güvenli ve etkili bakım sunulması ve toplumun sağlığının geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu amaca ulaşmak üzere HEPDAK Tüzüğünde tanımlanan faaliyetler şunlardır:

1. Hemşirelik eğitim programlarını, kurumların başvurusu üzerine değerlendirmek, akredite etmek.
2. Akreditasyon çalışmalarında görev alacak değerlendiricilerin seçimi ve eğitimini yürütmek.
3. Hemşirelik eğitim programı yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin program değerlendirmesi konusunda bilgilendirilmesini ve eğitimini gerçekleştirmek.
4. Hemşirelik eğitim programlarının paydaşlarının şimdiki ve gelecekteki gereksinimlerini sürekli izleyerek, program değerlendirme standartlarının belirlenmesini, gerektiğinde değerlendirme standartlarının ve süreçlerinin gözden geçirilmesini ve yenilenmesini sağlamak.

HEPDAK belirtilen faaliyetleri kapsamında, ilk çalışmalarına 2015-2016 döneminde başlamıştır. Akreditasyon sürecinde görev alacak değerlendiricilere yönelik eğitim programını 28-29 Mart ve 4 Eylül 2015 tarihlerinde gerçekleştirmesinin ardından, program değerlendirme faaliyetlerini yürütmüş ve altı hemşirelik lisans programını akredite etmiştir. Kuruluş ayrıca her yılsonunda kurumlara yönelik eğitim çalışmaları da gerçekleştirmekte, hemşirelik eğitiminde kalite güvencesi ve akreditasyon kültürünün yaygınlaştırılması amacıyla hemşirelik alanında düzenlenen çeşitli toplantılara katılımda bulunarak bilgilendirme faaliyetlerini sürdürmektedir. Kuruluşun amaçlarına yönelik çalışmalarının içeriğine ve tarihlerine başvuru dosyasından ve web sayfasından ulaşılabilmektedir.

Kuruluşun etkinlikleri incelendiğinde, Hemşirelik eğitim programlarının akreditasyonu, akreditasyon çalışmalarında görev alacak değerlendiricilerin seçimi ve eğitimi, Hemşirelik eğitim programı yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin program değerlendirmesi konusunda bilgilendirilmesi ve eğitimi, Hemşirelik eğitim programlarının paydaşlarının şimdiki ve gelecekteki gereksinimlerini sürekli izleyerek, program değerlendirme standartlarının belirlenmesi, gerektiğinde güncellenmesi gibi faaliyetler yürüttüğü, bu faaliyetlerin misyon ve hedefleriyle uyumlu olduğu ve süreklilik arz ettiği görülmektedir. HEPDAK'ın akredite ettiği

2016 yılında 3, 2017 yılında 1 ve 2018 yılında 2 hemşirelik lisans programı bulunmaktadır. Ancak Türkiye genelinde yaklaşık 135 hemşirelik lisans programı olduğu göz önünde bulundurulduğunda; HEPDAK'ın akredite program sayısını arttırmak üzere farkındalık sağlamaya yönelik faaliyetler yürütmesi gerektiği düşünülmektedir.

**c) Üyeler, yönetim kadrosu, tüm kurullar ve takımların oluşumunda, eğitmen, akademisyen, öğrenci, mezun, işveren, meslek kuruluşu gibi paydaşların geniş temsiline yer verilmeli, kapsayıcılık ve katılımcılık sağlanmalı.**

HEPDAK'ın 37 üyesi bulunmaktadır. Üyelerin tamamı, derneğin çeşitli kurul ve komisyonlarında yer almaktadır. HEPDAK'ın kurul ve komisyonlarının oluşturulmasında ilgili tüm paydaşların ve sektörlerin temsiline özen gösterildiği izlenmektedir. Ayrıca, standartların geliştirilmesi ve güncellenmesi gibi konularda hemşirelik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının, meslek kuruluşlarının ve ilgili diğer paydaşların görüşlerine de başvurulduğu ifade edilmektedir. Kurul ve komisyonların profilleri değerlendirildiğinde farklı üniversitelerden, sektörlerden, meslek kuruluşlarından eğitimciler yanı sıra işverenler, öğrenciler ve mezunların değişik düzeylerde temsili sağlanmaktadır. HEPDAK kurullarında hemşire akademisyen dışında görev alan üye oranı (12/36) %33'dür.

HEPDAK'ın kurul ve komisyonlarındaki üye profili değerlendirildiğinde, 1'i uluslararası olmak üzere 14 farklı üniversiteden, çeşitli sektörlerden, meslek kuruluşlarından, akademisyen, mezun, işveren ve öğrencilerin temsil edildiği, böylelikle Yükseköğretim kapsamındaki hemşirelik programları ile ilgili tüm paydaşlarının katılımının sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir. HEPDAK değerlendirme takımlarına 2016-2017 akreditasyon döneminden itibaren öğrenci değerlendiriciler de dahil olmuştur. 2017- 2018 döneminde ziyareti gerçekleştirilen beş lisans programında da öğrenci değerlendiriciler görev almıştır. Akademisyenlerin yanısıra deneyimli mezunların da takımlarda görev alacağı ifade edilmektedir. HEPDAK'ın önceki yıllara göre kurullarında ve değerlendirme takımlarında paydaş çeşitliliğini artırdığı, katılımcılık ve kapsayıcılık konusunda önemli iyileştirmeler yaptığı değerlendirilmektedir.

***ç) Kuruluş bünyesinde dış değerlendirme ve akreditasyon sürecini yürütecek olan değerlendiriciler, değerlendirilecek kurum/alan/program değerlendirme sürecine ilişkin deneyim ve yetkinliğe sahip olmalı.***

HEPDAK Çalışma Yönetmeliğine göre dış değerlendirme ve akreditasyon sürecinde görev alacak değerlendiricilerin değerlendirme görevi almadan önce HEPDAK tarafından verilen eğitimi tamamlamaları ve hemşirelik eğitimi konusunda deneyimli olmaları gerekli kılınmıştır. Bu kapsamda, akademisyen ve öğrenci değerlendiriciler için beş değerlendirici eğitimi gerçekleştirmiştir. 34'ü öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 74 kişiye değerlendirici eğitimi verilmiştir. Ayrıca, Kuruluşun değerlendiricilerin yetkinliklerini artırma konusunda sürekli iyileştirme çabası içinde olduğu gözlenmektedir. Değerlendiricilerde aranan özellikler gözden geçirilerek yeniden tanımlanmıştır. Kuruluş değerlendirici eğitimlerini, eğitim ya da çalıştay program duyurularını web sayfasından ilan etmektedir.

***d) Yeterli büro hizmetleri, mekân, değerlendirici, personel, bilgi teknolojileri, altyapı ve benzeri imkânlarla ve mali güce sahip olmalı.***

Dernek adına kiralanmış bir ofis bulunmakla birlikte, sekreteryaya işlerinin yürütülmesi için tam zamanlı bir ücretli çalışan bulunmamaktadır. Başvuru dosyasında genel olarak personel ihtiyacı bulunmadığı belirtilmiş olsa da tam zamanlı çalışan bir personelin sürdürülebilirlik açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

HEPDAK, akredite ettiği kuruluşlardan akreditasyon hizmeti için bir ücret almaktadır. Söz konusu akreditasyon hizmeti ücretlerinin, HEPDAK'ın faaliyetlerini sürdürebilmesi açısından ihtiyaç duyulan gelir kaynağının başlıcalarından olduğu gözlenmektedir. Diğer bir gelir kaynağı da, dernek üyelerinin yıllık aidatlarıdır. 20.01.2017 tarihinde HEPDAK 1794461 sicil numarası ile ticari işletmesini oluşturmuştur. HEPDAK, Dernekler Kanunu gereğince faaliyetlerinin, gelir ve gider işlemlerinin sonuçlarına yönelik düzenlediği beyannameyi mülki idari amirliğine vermiştir. Aynı kanun kapsamında tutulması gereken defterlere ilişkin kanıtları da sunmuşlardır.

***2.Kuruluş, süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun ve güvenilir olduğunu aşağıdaki hususlarla kanıtlamalıdır:***

***a) Geniş katılımı; mevzuat geliştirme ve güncelleme süreçleri ile sürekli iyileştirme çalışmaları yürütülmeli.***

HEPDAK'ın akreditasyon süreçleri ile ilgili olarak, Yükseköğretim Kalite Kurulu, ESG ve diğer uluslararası standartları esas alarak gerçekleştirdiği mevzuat geliştirme ve iyileştirme faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki bazı faaliyetlerin kanıtları da başvuru dosyasında yer almaktadır:

- HEPDAK Değerlendirme Kılavuzu'nda yer alan "Süreç Değerlendirmesi ve İyileştirmesi" konusunu tanımlayan Madde D kapsamında; değerlendiricilerin değerlendirilmesi ile süreçte yer alan tarafların sürecin her üç evresindeki (ziyaret öncesi, kurum ziyareti ve ziyaret sonrası) etkinlikleri değerlendirip iyileştirme için HEPDAK'a gönderilmektedir. (<http://www.hepdak.org.tr/images/belgeler/b5.pdf>)
- Kuruluşun uygulamalarında kullandığı, değerlendiricilerin değerlendirilmesi, uygulama esasları, özdeğerlendirme rapor hazırlama kılavuzu, program çizelgeleri gibi pek çok belgede paydaş görüşlerine (<http://www.hepdak.org.tr/hepdak-paydas-gorusu.html>) dayalı güncellemeler yapılmıştır.
- Hemşirelik lisans programı standartları da iyileştirme çalışmaları kapsamında yeniden güncellenmiştir.

HEPDAK değerlendirme süreçlerinde, iyileştirmenin sürekliliğini sağlamak üzere, uluslararası akreditasyon standartlarına uyumlu bir uygulama olarak akredite programlardan belli aralıklarla gelişim raporlarını sunmalarının istenmesi planlanmıştır. HEPDAK'ın, 2018 yılından itibaren kurumlardan beklediği gelişim raporunu hazırlarken kullanacakları bir rehber (Akredite eğitim programları için gelişim raporu hazırlama rehberi) de web sitesinde ([http://www.hepdak.org.tr/images/belgeler/belge\\_13\\_v1.pdf](http://www.hepdak.org.tr/images/belgeler/belge_13_v1.pdf)) ilan edilmiştir.

Söz konusu süreçlere ilişkin çalışmalarda; Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvence İlke ve Standartları, Avrupa Birliği 2005/36/EC ve 2013/55/EU sayılı Hemşirelik Eğitimi Hakkında Direktifleri, Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Sağlık Temel Alanı Lisans Programı Yeterlilikleri, Hemşirelik Yasası (2007), Hemşirelik Yönetmeliği (Görev tanımları: 2010, güncellenen 2011) ve Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim



Programından oluşan uluslararası ve ulusal standart, ilke ve yeterlikleri göz önünde bulundurulduğu izlenmektedir.

***b) Kurum içi eğitim, yükseköğretim kurumları için gerekli eğitim ve değerlendirici eğitim süreçlerini periyodik olarak gerçekleştirme, yönetici ve değerlendiricilerin saygın ulusal ve uluslararası yükseköğretim dış değerlendirme ve/veya akreditasyon eğitimlerine katılmalı.***

Kuruluşun gerek başvuru dosyasından ve gerekse web sayfasından izlendiği üzere, yükseköğretim kurumları ve değerlendiricilerine yönelik eğitim faaliyetlerinin süreklilik arz ettiği görülmektedir. Kuruluşun yönetici ve değerlendiricilerinin bir bölümü çeşitli ulusal akreditasyon kuruluşlarının düzenlediği değerlendirici eğitimlerine katılmıştır. Bu eğitimlerin akran öğrenmesi sürecini desteklemesi nedeniyle değerlendiricilere olumlu katkısı olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca HEPDAK değerlendiricileri, YOKAK değerlendirici eğitimlerine de katılarak Kurumsal dış değerlendirme programlarında görev almışlardır. Öğrenci değerlendiricilerin eğitim programları da sürdürülmektedir. Öte yandan bu sayının artırılması ve özellikle hemşirelik alanında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla iletişim ve işbirliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

***c) Değerlendirme süreçleri açıkça tanımlı olmalı, tanımına uygun yürütülmeli ve sonuçlar ilan edilmeli.***

Başvuru dosyası ve Kuruluşun web sayfası incelendiğinde HEPDAK'ın kalite değerlendirme süreçlerine ait basamakların ayrıntılı olarak tanımlandığı, gerekli kılavuz ve belgelerin erişilebilir olduğu, süreçlerin tanıma uygun şekilde yürütüldüğü görülmektedir. Değerlendirme Kılavuzunda; “ziyaret öncesi etkinlikler”, “kurum ziyareti etkinlikleri” ve “ziyaret sonrası etkinlikler” açıkça tanımlanmıştır. Ayrıca kanıt olarak HEPDAK tarafından sunulan Ege Üniversitesi Hemşirelik Programı'nın akreditasyonuna ilişkin dokümanlar incelendiğinde söz konusu sürecin tanımlı süreçlere uygun olarak yürütüldüğü ve akreditasyon sonuçlarının Kuruluşun web sayfasından ilan edildiği tespit edilmiştir.

Kuruluşun 2019-2020 dönem başvuru formunu yeniden düzenlediği ve kurumların raporlarının yayınlanması konusunda onaylarının istendiğini gösterir bir madde eklendiği gözlenmiştir ([http://www.hepdak.org.tr/images/belgeler/b1-basvuru-2018\\_pdf\\_v1.pdf](http://www.hepdak.org.tr/images/belgeler/b1-basvuru-2018_pdf_v1.pdf)). Bu kapsamda bundan sonraki dönemde değerlendirilen kurumların

sonuç raporlarının da web sayfasında yayınlanacak olması önemli bir iyileştirme olarak değerlendirilmiştir.

***c) Süreçlerde çıkar çatışması ve çakışmasına meydan verilmemeli.***

HEPDAK'ın kamuoyuna ilan edilmiş "HEPDAK Etik Kuralları" belgesi bulunmaktadır. İlgili belgede, HEPDAK tarafından hazırlanmış olan ve tüm üyeler ile değerlendiriciler tarafından imzalanan "Gizlilik ve Etik Beyanı" bulunmaktadır. Söz konusu beyanın 3üncü maddesinde; "HEPDAK adına görev yapan güvenilir birisi olarak hareket etmeyi, tüm çıkar çatışmalarından kaçınmayı ve çıkar çatışmasının ortaya çıktığı durumlarda bundan etkilenebilecek tüm tarafları haberdar etmeyi kabul ettiğimi beyan ederim" ifadesi yer almaktadır. Çıkar çatışması ve çakışmasına meydan verilmemesi hususu HEPDAK Çalışma Yönetmeliği'nde de hükme bağlanmıştır. İlgili Yönetmeliğin 9uncu maddesinde hem üyelerin hem de değerlendiricilerin çıkar çatışması ve/veya çakışması konusunda nasıl davranmaları gerektiği açıklanmaktadır. Ayrıca değerlendirme takımları belirlendikten sonra hem takım üyelerinden hem de değerlendirilecek Kurumlardan ilgili kurum/değerlendirici ile ilgili herhangi bir çıkar çakışması ve/veya çatışması bulunup bulunmadığına ilişkin yazılı onayları alınmaktadır. Söz konusu yazılı onaylara ilişkin bir örnek başvuru dosyasında yer almaktadır.

***d) İtirazların değerlendirme süreçlerinin açıkça tanımlı olmalı ve tanımına uygun yürütülmeli.***

HEPDAK Çalışma Yönetmeliğinin 11inci maddesinde akreditasyon vermeme kararına ilişkin itiraz konusu açıkça tanımlanmış ve Değerlendirme ve Akreditasyon Uygulama Esasları Yönergesinin 13üncü maddesinde itirazların karara bağlanması süreci düzenlenmiştir. 2017-2018 akreditasyon döneminde değerlendirmesi yapılan ve akreditasyon vermeme kararı verilen bir hemşirelik programına ilişkin itiraz HEAK tarafından incelenmiş ve "yeniden değerlendirmeye gerek olmadığı" kararı alınarak ilgili kuruma iletilmiştir. Başvuru dosyasında itiraza ilişkin bilgi ve belgelere yer verilmiştir. Söz konusu bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde itiraz değerlendirme süreçlerinin tanımına uygun şekilde yürütüldüğü tespit edilmiştir.

***e) Kuruluş, kalite güvence sistemini tanımlamış olmalı ve kendi kalitesinin güvence altına alındığı kalite politikasını web sayfasında kamuya paylaşmalı***

HEPDAK'ın kendi kalitesinin güvence altına alınması için yayınlanmış ve web sitesinde kamuya açık hale getirilmiş bir politika belgesi bulunmaktadır. Kuruluş faaliyetlerinin kalitesini güvence altına almak üzere tüm paydaşlardan geri bildirimler almakta ve bu geri bildirimleri web sayfasında yayımlamaktadır. Başvuru dosyasında, değerlendirme takım üyelerinin değerlendirilmesine ilişkin geri bildirimler yer almaktadır. Söz konusu geri bildirimler kapsamında ziyaret süresine ilişkin eksiklik tespit edilmiş ve bu kapsamda ziyaret süresi uzatılmıştır. Ayrıca gerçekleştirilen bazı toplantılarda geri bildirimler gündeme alınarak değerlendirilmiş ve iyileşmeler gerçekleştirilmiştir. Kuruluş tarafından iç kalite güvence sisteminin işletilmesine ilişkin süreçlerin daha açık tanımlanması, kamuoyuna duyurulması ve bu süreçlerin sonuçlarının raporlanması beklenmektedir.

***f) Kuruluş, süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun ve güvenilir olduğunu kanıtlayan başka göstergeler de kullanıyorsa, onları da açıklamalı.***

HEPDAK uluslararası tanınırlık ve işbirliği çalışmaları kapsamında Avrupa'daki kalite güvencesi çalışmalarını yakından takip etmek üzere 12 Mayıs 2018 tarihinde CEENQA gözlemci üyesi olmuştur.

***3-Kuruluş, kurumsal değerlendirme ve program akreditasyon sürecinde kullandığı ölçütlerinin objektif ve alana özgü, karar alma mekanizmaları ve kararlarının isabetli olduğunu aşağıdaki hususlarla kanıtlamalıdır:***

***a) Kuruluşun değerlendirme ölçütleri, değerlendirdiği yükseköğretim kurumunu/programını tüm yönleriyle (müfredat geliştirme ve uygulama, eğitim kadrosu, idari ve mali destekler, fiziki ve teknik altyapı, araştırma faaliyetleri, öğrenci hizmetleri, mezun nitelikleri (bilgi, beceri, yetkinlik) ve performansı, iç ve dış paydaş değerlendirmeleri, kalite güvence uygulamaları vb. hususlarda) kapsayabilecek ve ayrıca program akreditasyonunda ilgili programa özgü ayrıntılı değerlendirmeleri de yapabilecek şekilde düzenlenmiş olmalı.***

HEPDAK'ın değerlendirme ölçütleri; (1) Eğitim Programının Amaçları, (2) Eğitim Programı, (3) Program Çıktıları, (4) Öğrenciler, (5) Öğretim Elemanları, (6) Eğitim Yönetimi, (7) Fiziksel Altyapı, (8) Parasal Kaynaklar ve (9) Sürekli İyileştirme başlıklarından oluşmaktadır.

Değerlendirme sürecinde izlenecek adımlar, “HEPDAK Değerlendirme ve Akreditasyon Uygulama Esasları Yönergesi” 2016 -2. versiyonunda ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. HEPDAK, bu ölçütlerin karşılanıp karşılanmadığını; niteliksel ve niceliksel değerlendirmeleri içermek üzere şu aşamalarda gerçekleştirir: Kurum tarafından hazırlanan öz değerlendirme raporunun incelenmesi, kurum ziyareti, değerlendirme takımı tarafından raporun hazırlanması ve HEAK’ın akreditasyon kararını vermesi.

HEPDAK’ın değerlendirme ölçütleri, sadece hemşirelik lisans programına yönelik olarak geliştirilmiş olup, programın akreditasyon sürecinde temel kabul edilebilecek niteliktedir. Değerlendirme ölçütleri incelendiğinde; müfredat geliştirme ve uygulama, eğitim kadrosu, idari ve mali destekler, fiziki ve teknik altyapı, araştırma faaliyetleri, öğrenci hizmetleri, mezun nitelikleri (bilgi, beceri, yetkinlik) ve performansı, iç ve dış paydaş değerlendirmeleri, kalite güvence uygulamaları hususlarını kapsadığı ve ayrıca ilgili programa özgü ayrıntılı değerlendirmelerin yer aldığı görülmektedir.

***b) Kuruluş, dış değerlendirme ve akreditasyon süreçlerinde kullanacağı ölçütler ile değerlendiriciler ve kurumlar için ölçütlere ilişkin yol gösterecek bir rehber hazırlayarak web sayfasında ilan etmeli, tüm kararlarını, açıkça ilan edilmiş olan bu ölçütlere göre almalı ve tüm değerlendirme süreçlerinde aynı ölçütler ve uygulamaları kullanmalı.***

HEPDAK’ın dış değerlendirme ve akreditasyon süreçlerinde kullandığı ölçütler ve ilgili yönergelere web sayfasından ulaşılabilir. Ayrıca Özdeğerlendirme Kılavuzu Hazırlama Rehberi, ölçütlere ilişkin olarak “kurumların cevaplaması gereken sorular, açıklamalar, kurum tarafından sağlanması gereken ve kanıt olarak gösterilmesi gereken belgeler” alt başlıklarında hazırlanmış ve 2016 yılında güncellenmiştir. HEPDAK Değerlendirme Kılavuzunu; ziyaret öncesi, ziyaret ve ziyaret sonrası süreçlere ilişkin yol gösterici olması amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendiricilere yönelik olarak da, değerlendirme süreçlerinde kullanılmak üzere ölçütleri içeren (alt başlıkları) ile HEPDAK Program Değerlendirme Çizelgesi hazırlanmıştır.

***c) Kuruluş, değerlendirmenin başka değerlendirici grupları tarafından yapılması durumunda dahi, ulaştığı sonuçlar ve kararların değişmeyeceğinden emin olmak için tedbirler almalı.***

Bu kapsamda, HEPDAK tarafından sürecin tüm basamaklarının ayrıntılı olarak tanımlanması ve yapılandırılması, özdeğerlendirme raporunun bir komisyon tarafından incelenerek bir ön değerlendirme HEAK'a sunulması, takımların etik kurallar çerçevesinde ve kapsayıcı özellikte oluşturulması, rapor tutarlılığının değerlendirilmesi amacıyla tanımlı bir sürecin bulunması, kişisel farklılıkların azaltılması amacıyla saha ziyareti sırasında kullanılmak üzere bir soru havuzu oluşturulması ve takım üyelerinin "performanslarının, yansızlıklarının, diğer takım üyeleri ve değerlendirme sürecindeki kurumun yetkilileri ile kişisel ilişkilerindeki davranışlarının" ilişki içinde oldukları tüm taraflarca değerlendirilmesi gibi tedbirlerin alınmış olması, Kuruluş tarafından yürütülen değerlendirme sürecinin sonuçlarının güvenilirliği ve tutarlılığı açısından yeterli olarak değerlendirilmektedir.

***ç) Kuruluş, periyodik olarak, akreditasyon faaliyetleri sonucu elde ettiği birikimleri, genel yaklaşımları, sonuçları ve etkileri açısından analiz etmeli ve genel değerlendirme raporlarını kamuya ilan etmeli.***

HEPDAK, üç değerlendirme döneminde yedi kuruma dokuz ziyaret gerçekleştirmiş ve 6 olumlu 1 olumsuz akreditasyon kararı vermiştir. HEPDAK akreditasyon faaliyetleri sonucu elde edilen birikimleri, geri bildirimleri analiz etmekte ve değerlendirici eğitimlerinde ve sürekli iyileştirmeye yönelik kullanmaktadır. Ancak başvuru dosyasında periyodik olarak, akreditasyon faaliyetleri sonucu elde ettiği birikimleri, genel yaklaşımları, sonuçları ve etkileri açısından analiz ettiği bir rapor görülememiştir.

***d) Kuruluş, aşağıdaki konularda eksiksiz, güncel, doğru ve düzenli bir arşive sahip olmalıdır: Kurumun/programın en güncel saha ziyaret takımı raporu, kurumun/programın buna cevabı, varsa normal periyodik incelemeler kapsamında hazırlanan inceleme raporları, kurumun/programın en son iç değerlendirme raporu, değerlendirme ve/veya akreditasyon raporlarına istinaden kurum/program tarafından yapılan kapsamlı değişiklikler, alınan kararlar ve yapılan tüm yazışmalar.***

Yerinde ziyaret ile arşivleme sistemini değerlendirmek mümkün olmamakla birlikte, HEPDAK Çalışma Yönetmeliği'nin HEPDAK belgelerinin saklanması düzenleyen 14üncü maddesi uyarınca HEPDAK Arşivleme Yönergesi ile akreditasyon süreci ve sonuçlarına ilişkin belgeler ve raporlar dâhil olmak üzere, tüm belgelerin ve raporların saklanma usulleri ve süreleri belirlenmiştir. Bu düzenlemelere göre HEPDAK ve HEAK'a ait tüm belgelerin 10 yıl süreyle saklanması öngörülmüştür. Ayrıca, değerlendirme sürecinde başvuru dosyasında yer alan bilgi ve belgeler ile Kurulumuzca talep edilen bilgi ve belgelerin iletilme süresi ve içeriği dikkate alındığında Kuruluşun eksiksiz, güncel, doğru ve düzenli bir arşive sahip olduğu değerlendirilmektedir.

***e) Kuruluş, kurumsal değerlendirme ve program akreditasyon sürecinde kullandığı ölçütlerinin objektif ve alana özgü, karar alma mekanizmaları ve kararlarının isabetli olduğunu kanıtlayan başka göstergeler de kullanıyorsa, onlar da açıklanmalıdır.***

HEPDAK, hemşirelik lisans programlarını akreditasyonu için geliştirdiği ve güncellediği ölçütlerini, Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvence İlke ve Standartları, Avrupa Birliği 2005/36/EC ve 2013/55/EU sayılı Hemşirelik Eğitimi, Hakkında Direktifleri, Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Sağlık Temel Alanı Lisans Programı Yeterlilikleri, Hemşirelik Yasası (2007), Hemşirelik Yönetmeliği (Görev tanımları: 2010, güncellenen 2011) ve Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programından oluşan uluslararası ve ulusal standart, ilke ve yeterlilikler göz önüne alarak hazırlamıştır ve karar alma mekanizmalarını açık şekilde tanımlamıştır.

## **SONUÇ**

HEPDAK'ın "Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi'nin süresinin uzatılması için yaptığı başvuru değerlendirilmiş, buna göre Kuruluşun;

- Kurumsal ve mali yapısının sağlam, mevzuata ve faaliyet alanına uygun olduğu,
- Süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun ve güvenilir olduğu,

- Kurumsal değerlendirme ve program akreditasyon sürecinde kullandığı ölçütlerinin objektif ve alana özgü ve kararlarının isabetli olduğu

anlaşmıştır.

Ayrıca, Kuruluşun; iç kalite güvence sistemine ilişkin çalışmalarını başlatmış olması, yönetim, ve karar alma organları ile değerlendirme takımlarının oluşturulmasında paydaş çeşitliliği ve katılımını artırması ve akreditasyon kararlarının isabetli olduğunu kanıtlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi konusunda gerçekleştirdiği iyileştirmeler memnuniyet verici olarak değerlendirilmiştir.

HEPDAK'ın;

- İç kalite güvence sisteminin işletilmesine ilişkin süreçlerini daha açık tanımlaması, kamuoyuna duyurması ve bu süreçlerin sonuçlarının raporlaması,
- Uluslararası iş birliklerinin artırılması ve
- Akreditasyon faaliyetleri sonucu elde ettiği birikimleri, genel yaklaşımları, sonuçları ve etkileri açısından analiz etmesi ve genel değerlendirme raporlarını kamuya ilan etmesi

konularına ilişkin çalışmalara odaklanması beklenmektedir. Ayrıca, HEPDAK'ın ülkemizdeki akredite hemşirelik program sayısının artmasına katkı sağlamak üzere bilgilendirme, eğitim ve farkındalık oluşturma faaliyetlerine daha fazla ağırlık vermesi beklenmektedir.

Yukarıdaki hususlar kapsamında; Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yeniden güncellenecek dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesine ilişkin mevzuat ve değerlendirme kılavuzu uyarınca Kurulun tekrar değerlendirme hakkı saklı kalmak koşuluyla HEPDAK'ın Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi'nin geçerlilik süresinin 25.12.2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere beş yıl süreyle uzatılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.